

TABOR

Leto: IV.

Maribor, torek 18. septembra 1923.

Številka: 210.

Pred novo parlamen- tarno sezono.

Maribor, 17. septembra.

Kadar je katera stranka sama na vladni, so navadno vsaj njeni pristaši z njo zadovoljni. Dvomimo, da so danes sami radikalci zadovoljni z radikalno vlado. Ne, ne dvomimo, ker je javnost že pre-globoko pogledala za kulise radikalne stranke, kjer se pobijajo in pehajo za nadvlado najrazličnejši interesi in nazori in kjer je delo samo zato mogoče, ker se nezadovoljnejši ne morejo zediniti za javen nastop in za boj proti prevladujoči skupini. Ne rečemo, da ne gre brez demokratov. Gre in bi šlo tudi proti demokratom. Ne gre pa tako, kakor dela radikalna vlada, odkar je odklonila načelo koalicijske ali koncentracijske državotvornih strank in postavila na mesto tega načela princip homogene vlade. Ta princip je teoretično dober, da, boljše od načela heterogene vlade. Toda stranka, ki hoče sama vladati, mora biti toliko močna, da ni pri izvršitvi programa zavisna od podpore drugih strank. Kajti kompromis s koalicijo je vedno zdravjeji nego kompromis od danes do jutri in po kupčij-skem načelu: koncesija proti koncesiji. Radikalna stranka je baš tu zagazila popolnoma v močvirje. Ne bomo ponavljali že tolikokrat naštetih dejstev. Radikalci se drže na kumulu s pomočjo tujerodnih elementov, ki vedo, da ne morejo ničesar izgubiti, ako se angažirajo za radikalno vlado in sprejemajo njene drobtine. Njih politika sloni že sama na sebi na kupčij-skih načelih, saj ne morejo računati s tem, da bi mogli kdaj izvesti ves pro-gram. Posledica je, da radikalci izgra-vo manjšine proti narodnim in eo ipso državotvornim življenjem. To je višek strankarske brezobzirnosti, dokaz, da je radikalnem stranka vse. Sporazum s Hrvati je propadel popolnoma, in upravičeno je konstatiral hrvatski publicist, da srbsko-hrvatski spor ni bil nikdar v tako obupnem stanju kot ga je dosegel baš pod vlado, ki se je spoznavala z Radicem. Radikalci so šli v Zagreb reševati narodno in državno vprašanje, v isti ni so pa mislili na politično in strankar-sko kupčijo. Kupčija se je ponesrečila — riziko, ki ga ima sleherni kupčija — in njih kupčijski kompajon Radic se da-nes klati po Londonu, kjer sramoti ne le našo vlado, ampak tudi — in to obzalu-jemo — našo državo sploh. V političnem oziru je tedaj facit radikalne samovlade — ogromna ničla. Tu ne pomaga zavijanje vladi udanih junakov peresa. To je dej-stvo, ki ga lahko spozna vsakdo, kdor čita z nekoliko najnavadnejše logike opo-zičionalne liste in jih primerja s pisavo vladnih listov. Največji nespeli so do-želi radikalci baš tam, od koder so pričakovali največ. Kot izraziti plemenski se-paratisti so samo rehabilitirali druge plemenske separatiste in jim dali z am-putacijo pogum za — separacijo. Edina tolažba, ki jim je od teh kupčij ostala, je to, da dr. Korošec plava previdno med Beogradom in Zagrebom kakor Odisej med Scilo in Karibdo. A tudi to ni — radikalna zasluga. Dr. Korošec tega ne dela zaradi g. Pašića in tovarišev.

V upravnem oziru — zopet ničla. Kje je objektivno misleč človek, ki bi trdil, da so se upravne razmere izboljšale. Ne, poslabšale so se. Tega ne trde samo de-mokrat, to je čuti tudi iz vrst ostale opo-zicije. Sicer pa — kaj naj zboljšajo ljud-e, ki ne vedo, kaj hočejo? Govore o kompromisu z avtonomisti, zraven pa se priključujejo, da ne bodo popustili niti za las od vidovdanske ustave.

Govore o izvedbi ustave, imenujejo velike župane, hkratu pa zavlačujejo u-stanovitve oblasti in izvedbo one decen-tralizacije, ki jo sploh daje vidovdanska

Pred novo parlamentarno kampanjo.

Radikalci iščejo večino. — Nemci in džemijet hočejo nove koncesije.

Beograd, 17. sept. (Izv.) Ob povrat-ku ministrskega predsednika Pašića se je pričakovalo, da se bo razvilo v Beo-gradu živahno politično življenje, ter da bo vlada rešila več važnih vprašanj, ki čakajo nujne rešitve. Vendar pa sta se vršili doslej samo dve seji ministrskega sveta. Pašić je bil večeraj ves dan v svo-jem kabinetu, kjer je študiral politična vprašanja po svoji znani taktiki. Večeraj dopoldne sta ga posetila minister prosvete g. Trifunović in minister za izenače-nje zakonov g. Trifković. Zatrjuje se, da je minister Trifković poročal ministr-skemu predsedniku Pašiću o načrtu tis-kovnega zakona, ki je izval v vseh kro-gih, zlasti pa med novinarji veliko ogor-čenje. Zlasti se kritizira določba, ki dolo-ča visoke kazni, če kdo kritizira posame-zne skupine oficirjev (črno in beloruk-oe). Izgleda pa, da se bo načrt pred uza-konjenjem še znatno spremenil.

Beograd, 17. sept. (Izv.) Beograjsko

»Vreme« prinaša sledečo situacijsko po-ročilo: Z dvajsetim septembrom se bliža otvoritev jesenskega zasedanja naro-odne skupščine. Parlament čaka mnogo nuj-nega in težkega posla, toda že sedaj se lahko trdi, da poslovanje parlamenta ne bo šlo povsem gladko. Vlada v parla-mentu nima kvalificirane večine, ker za-htevajo Nemci in džemijetoveci za na-datno podpiranje vedno nove koncesije, na drugi strani pa je premočna opozici-ja, ki je odločena voditi brezobziren boj. Klerikali sicer ne spadajo k izra-zi opoziciji, ker vzdržujejo stalno do-bre odnose z vladajočim režimom. — Muslimani so sicer odločeni za naj-ostrejšo opozicijo, vendar bo njihova o-pozicija ostala brezuspešna, ker niso složni niti med seboj, niti z ostalo faksi-čno opozicijo. Edino demokratje kot naj-močnejša parlamentarna opozicijska skupina bodo povzročali radikalnem res-ne težkoče.

Italija si osvaja Reko.

Odstop fašistovske vlade na Reki. — Imenovanje italijanskega vojaškega gu-vernija.

Rim, 16. septembra. Italijanska vla-da je dobila od podpredsednika reške ustavodajne skupščine pismo s katerim podaja svojo demisijo. Mesto se nahaja v tako žalostnem položaju in prebival-stvo mora toliko trpeti, da pride kmalu do katastrofe, če mu italijanska vlada ne priskoči na pomoč. — Ministrski svet je demisijo vzel na znanje in imenoval se-natorja generala Giardina za vojaškega guvernerja na Reki. Njegova naloga je,

da skrbi za javen red in za upravo. O sklepu je bila obveščena beograjska vla-da in vse ostale zainteresirane države.

Rim, 17. septembra. (Izv.) Reška vla-da je podala demisijo. (Fašistovske reške vlade, ki je demisijonirala očitno v sporazumu z Mussolinijem, da omogoči aneksijo Reke Italiji via facti, ni zame-njati z zakonito Zanellovo reško vlado, Op. ur.)

Občinske volitve na Češkoslovaškem.

Praga, 16. sept. Večraj so se vršile v češkoslovaški republiki občinske volitve. Potekle so popolnoma mirno. V Pragi je rezultat nastopen: češkoslovaški sociali-sti 22 mandatov, komunisti 19, napredni socialisti 1, češkoslov. socialni demokrati 9, češkoslov. hišni posestniki 1, narodni demokrati 23, judovska stranka 2; nem-ški socialisti nobenega, socialna zaje-

nica 1, gospodarska stranka gažistov, 2, nemški politično delavni blok 4, narodna gospodarska stranka konzumentov in najemnikov 1, češkoslovaška ljudska stranka 6, stranka obrtnikov in srednje-ga stanu 7, republikanska stranka (agrar ci) 2 mandata. Volilci so tedaj bili raz-cepjeni kakor nikdar doslej.

ITALIJA SE HOČE DALJE POGA- JATI RADI REKE.

Rim, 17. sept. (Izv.) Vsi listi poročajo, da je italijanska vlada pripravljena na

nadaljna pogajanja z Jugoslavijo glede reškega vprašanja ter da mirno pričaku-je odgovora jugoslovenske vlade in nje-nih predlogov.

ustava. Da ne govorimo o reakcionar-nem uradniškem zakonu in o brezglavi redukciji, pri kateri vlada odpušča kva-lificirane, a ostavlja nekvalificirane, od-puša Slovence, a pušča Madžare v Voj-vodini. Ne govorimo o redukciji prečani-skih častnikov, s katero ruši nacionalni značaj naše vojske in jo spravlja na glas srbske vojske. Ne govorimo dalje tudi o tem, da vidi reformo uprave v u-vedbi tiskovin v cirilici, ne pa v moder-nizaciji in poenostavljenju uradniškega aparata. Povsod samo stranka in z njo vred trma, oportunizem, korupcija in protekcija.

V gospodarskem in socialnem oziru bomo videli že kmalu posledice povišanja železniških tarifov, pristojbin in taks. To bo zadelo v živo in vzbudilo nov val nezadovoljstva, ki se mu ne bo mogoče oteti. Teh bremen ni odobrila resnična narodna večina, zanje ne prevzame od-govornosti več strank, zanje odgovarjajo predvsem radikalci in v drugi vrsti oni, ki so njihovo homogeno vlado omogočili (tu naj se predvsem kesajo naši klerikali-ci). Napram socialnim gibanjem imajo radikalci zgolj dvoje sredstev: izrabiti jih za lastno stranko ali pa streti z bru-talno silo.

RESEN POLOŽAJ V ŠPANIJI.

Parlament razpuščen. — Prejšnja vlada pod obtožbo.

Pariz, 16. septembra. General Primo de Rivera, voditelj španskega vojaške-ga prevrata, je izjavil dopisniku »Mati-na«, da bo dal prejšnjega zunanjega mi-nistra Alba zapreti, kakor hitro se vrne čez mejo. Proces proti njemu se je začel in kazni mu ne bo ušla. — Grof Romano je dejal napram dopisniku »Journala«, da si nihče ne more predstaviti, kako re-sen je trenutno položaj v Španiji.

Madrid, 16. septembra. Kralj je podpisal dekret o razpustitvi parla-menta.

BOLGARSKI STRAHOVI.

Sofija, 17. septembra. (Izv.) Bolgar-ska vlada je sprejela obvestilo, da so na jugoslovenski meji koncentrirani močni vojaški oddelki, ki imajo nalog — kakor se zatrjuje — preprečiti vpade komitaš-kih tolpa na jugoslovensko ozemlje. Bol-garska vlada kategorično izjavlja, da ne bo trpela zbiranja in oboroževanja ka-koršnihkoli tolpa na svojem ozemlju in jih bo z vsemi sredstvi zatirala. Boji pa se, da se ravno na jugoslovenskem ozem-lju zbirajo take tolpe, obstoječe iz pobeg-lih zemljoradnikov in pristašev Stambu-lijskega, ki nameravajo napasti bolgar-sko ozemlje, da bi s tem povzročili zmeš-njave ob meji.

NEPOPUSTLJIVI POINCARE.

Pariz, 17. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Poincare je imel večeraj v Brienliuse sur Meuse velik političen govor, v katerem je naglašal, da Fran-cija nikakor ne more verjeti lepim besed-am Nemčij, ako Nemčija istočasno ne da vseh zahtevanih in faktičnih garancij, da bo prevzete obveze res izpolnila. Ga-rancijski pakt, kakor se ga z mnogih strani priporoča, Franciji ne da zadost-nega jamstva, da bi Nemčija res ostala mož-beseda. Nemčija si lahko da v krat-ki dobi, bodisi doma ali kje drugod izgo-foviti ogromno število topov in municije in nekega lepega dne, ko bi se Francija udala in umaknila ter vrnila garancije, ki jih ima sedaj v rokah, bi jo Nemčija napadla in nadaljevala započeto anek-sijsko vojno. Zato mora Francija vztra-jati na svojih zahtevah.

Nemški reparacijski načrt.

Berlin, 16. sept. Reparacijski načrt nemške vlade predvideva zlato hipoteko na vso nepremično posest države v izno-su 20%. Država izroči celotno hipoteko v last kontribucijski banki, ki emitira en milijon zlatih mark in jih izroči upravi-čenim državam. Kontribucijsko banko upravljajo v enakem številu Nemci in člani antante, predsednik bi naj bil nev-tralec. Višina zlate hipoteke se določi skupno z upravnimi državami in od-govarja višini celotnega dogovorjenega reparacijskega dolga. Kontribucijska banka izdaja obligacije, ki odgovarjajo reparacijskemu dolgu. Zneski, ki bi se privarili, bi se naj garantirali z dohodki posebne vrste, n. pr. carino.

Cirkniško jezero popolnoma usahnulo.

Ljubljana, 16. sept. Cirkniško je-zero je čez noč popolnoma usahnulo. Mi-lijoni zaostalih rib so poginili. Jezero meri po stanju vode 21 do 56 kvadr. me-trov. Pred sto leti je zadnjič popolnoma usahnulo.

BORZA.

Curik, 17. sept. (Izv.) Predborza. Pa-riz 33.25, Beograd 6, London 25.60, Berlin 0.0005, Praga 16.85, Milan 25, Newyork 563.25, Dunaj 0.007925, žig. kroše 0.007950, Budimpešta 0.03, Sofija 5.50.
Zagreb, 17. sept. Pariz 5.55—5.545, Švica 16.475—16.575, London 4.215—4.24, Berlin 0.008—0.015, Dunaj 0.13—0.1315, Pra-ga 2.775—2.805, Milan 4.09—4.13, Newyork 92.75—93.75.

Politične vesti.

Demokratski klub o zunanji politiki. V sredo se vrši seja demokratskega kluba, na kateri se bo vršila razprava o političnem položaju. Pri prihodnjem zasedanju narodne skupščine bo klub vložil interpelacijo, v kateri bo od zunanjega ministra zahteval točno pojasnilo o politiki napram Italiji, zlasti v reškem vprašanju ter o odnosih napram ostalima vesilicama, kakor tudi o položaju v Macedoniji.

Razveljavljanje mandatov radičevskih poslancev. V političnih krogih se zatrjuje, da namerava vlada še ta teden sklicati verifikacijski odbor, ki naj bi razveljavil vseh 70 Radičevih mandatov. Zadnja beograjska »Pravda« poroča, da je to že gotovo dejstvo.

Politične pikantnosti iz blokaških kulis. Tolikokrat je že bilo rečeno, da je blokašem politika kupčijska zadeva in da je ves političen spor pravzaprav konkurenčni boj med zagrebškimi in beograjskimi kapitalisti. Lepo ilustracijo blokaških kupčij nam nudi nedeljska »Riječ« v uvodniku »Iza kulisa radikalno-obzoraških.« Tu čitamo zanimive zgodbe o »Obzorjevem« papirju, o transakcijah s »Tipografijco«, o razmerju med »Tipografijco« in Eskomptno banko. Eskomptna banka namreč financira »Tipografijco«, ki izdaja blokaške liste, izvzemši Radičevega, ki nosi SHS-pare Radiću gamemu. Zanimivo je, da je Eskomptna banka financirala beograjsko »Epoho« in Protičevega »Radikala« ter se je s svojimi težkimi milijoni postavila za Protičevo politično akcijo »sporazuma in federacije«. Ista banka je morala poravnati ves deficit te ponesrečene akcije. Odkar je bil Stojan Protić takorekoč vržen iz političnega življenja, so se »Obzoraši« kot najzvitnejši oportunisti tesno oklenili radikalcev in jim sporočali razne intimnosti iz zagrebškega bloka. Tako so zasnovali tudi Radičev beg. Zaenjo pa so se laskali Radiću in njegovim risom, držeč se Machiavellijevega načela, da je treba držati železo v obeh ognjih, kadar je usoda postavi med dvoje ognjev. Zato se je odkrita akcija dr. Drinkovića, dr. Dežmana in dr. Surmina. »Obzor« je že prinašal članke, ki so kazali, da bo v Beogradu večje veselje nad spokorjenimi grešniki nego nad pravičniki. Toda Hrvatski zajednici je ostalo javno ljubljanje med »Obzoraši« in radikali zelo neljubo in je v sveti skrbi za dober glas svoje hiše napravila hud ropot in prepir. »Obzoraše« je to popolnoma zmedlo in so hitro prišli k zavesti: »Obzor« danes piše v starem »duhu«. Najzanimivejša pa je zadnja pikantnost: »Tipografija« se je naveličala Eskomptne banke in se je obrnila do slovitega nemškega bogataša Stinnesa. Ponudila mu je svoja lista za nemško propagando na Balkanu. Zato so osnovali tudi »Der Morgen« (Sedaj se ne čudimo, da je »Zajutnji list« prinesel posnetek slike o napadu na dr. Oroslovo pisarno v Mariboru, ki je izšla v nekem Stinnesovem listu. Op. ur.) Izgleda, da Stinnes ne gre kar zlepa na blokaške limance, zlasti ker čuti koncu nemškega pasivnega odpora in tedaj propaganda v inozemstvu ni več tako aktualna. Sedaj baje »Tipografija« prodaja »Obzor« — Beogradu.

To so informacije »Riječi«, za katere seveda ne prevzemamo odgovornosti. Ne dvomimo pa niti niamanje, da se za blokaško politiko skrivajo važni kupčijski interesi, saj je sam patrijarh Radić dober kupčevalec in še boljši mešetar.

Registriranje rapalske pogodbe. Po naročilu vlade je minoli petek dr. Ninčić kot naš delegacije pri Zvezi narodov registriral rapalsko pogodbo pri Zvezi. Italijanska delegacija je še v zadnjem hipu skušala to preprečiti, končno pa se je udala. Tako je končno storjen korak, ki za bodo obdržati naši politični krogi, odobrile ga bodo pa tudi in ga že odobravajo vse ostale države, ki jim je ležeče na končni rešitvi jadranskega problema. Dr. Ninčić je priložil k rapalski pogodbi tudi vse njene anekse, Sforzino pismo in mapo. Mussolini je še v zadnjem hipu skušal doseči nadležne pogodbe, ki bi jih vodil on osebno s Basilem.

Odločitev o novi zari na Bolgarskem. Za danes 27. in 28. septembra na Bolgarskem pripravljena nova revolucija: komunistična. Priprave so vodili v Moskvi. Za soboto je bil v zaporu nad 800 komu-

nistov. Dokumenti, ki so jih našli pri preiskavah, nosijo podpise Trockega, Zinovjeva in drugih sovjetskih komisarjev.

Občinske volitve na Češkoslovaškem. Včeraj so se izvršile v vsej Češkoslovaški volitve v občinske zastope. Ko pišemo te vrste, še nimamo prvih volilnih rezultatov. Volilni boj je bil dokaj stvaren in miren. Nedeljski praški listi sklepajo, da bodo občinske volitve potrdile sedanjo vladno koalicio in da ni pričakovati kake znatnejše spremembe v razmerju političnih sil. Nedvomno pa imajo volitve velik političen pomen, v nemali meri tudi za manjšinsko vprašanje. Politični krogi bodo imeli po občinskih volitvah zanesljivejšo sliko o političnem stanju v republiki in prognozo bodoših državnozbornih volitev, na katere se že sedaj pripravljajo zlasti klerikale in pa destruktivni življi (komunisti, Nemci in dr.).

Bolgari se laskajo Društvu narodov. Bolgarska vlada je poslala Društvu narodov brzojavko, s katero izraža težnjo, da nastopijo med Bolgarijo, Jugoslavijo in Grčijo dobri odnosi, hkrati pa se pričuje zoper Jugoslavijo in Grčijo, da izganjajo Bolgare iz svojih držav in podobno. Brzojavko je pro forma podpisal makedonski komitet, v resnici pa se sofijska vlada trudi, da bi pred Društvom narodov obnovila razpravo o makedonskem vprašanju.

Dnevna kronika.

Prince Pavel v Zagrebu. Zagrebški »Večer« poroča, da se namerava princ Pavel po poroki stalno nastaniti v Zagrebu in se posvetiti proučevanju zgodovinskih dokumentov v Jugoslov. akademiji znanosti in privatnih arhivih. Studirati hoče zlasti razmerje med Hrvati in Srbi do leta 1858.

Škrlatica v Brezju. V D. M. v Brezju se je zopet pojavila škrlatica. V soboto so prepeljali v mariborsko bolnico 10-letno Janžovec Marijo. Oblasti pozivamo, da pravočasno podvzamejo vse potrebne korake, da se bolezen zopet ne razširi.

Železniška nesreča v Zidanem mostu. V noči od sobote na nedeljo se je pripetila na železniški postaji v Zidanem mostu železniška nesreča, ki k sreči ni zahtevala človeških žtev. Tovorni vlak, ki je privozil iz Ljubljane, se je vsled napačnih kretnic zaletel v postajno rezervo — premikalno garnituro. Več vozov je popolnoma razbitih in lokomotiva tovornega vlaka je močno poškodovana. Razen lažjih poškodb vsled sunka se ni nikomur nič pripetilo. Materijalna škoda je zelo velika. Kdo je nesrečo zakrivil, bo dognala uvedena preiskava.

200.000 jugoslovenskih vernikov v Istri. Je danes že brez dušnih pastirjev, ker so Italijani pregnali že nad 80 duhovnikov naše narodnosti. Papež se briže za Poruhrje in za druge zadeve, ki se ga nič ne tičejo, tu pa ne gane niti s prstom, ampak očitno še odobrava preganjanje naše duhovščine, ker je v tistih zvezah s fašisti.

Radičevi junaki. Kakor poročajo iz Zagreba, so se radičevski voditelji skrili pred sodnim preganjanjem. Dr. Maček in Krnjević sta zbežala. Res veliki junaki!

Vojni ujetniki v Rusiji. V Rusiji, zlasti v Sibiriji živi še krog 15.000 vojnih ujetnikov iz svetovne vojne, ki se vsled pomanjkanja sredstev ne morejo vrniti v domovino. Nasledstvene države Avstro-Ogrske so sedaj skupno z mednarodnim Rdečim križem podvzele akcijo, da omogočijo tem nesrečnikom vrnitev v domovino. Med ujetniki je tudi mnogo Jugoslovancev in nedvomno je med njimi mnogo takih, o katerih se že danes mišli, da so mrtvi.

Roparski napad na vlak pri Sarajevu. 14. sept. so na progi Višegrad-Sarajevo v bližini vasi Mačič pri Rogatici roparji napadli osebni vlak. Napad so pripravili tako, da so na dotično mesto naložili kup kamenja in napravili na progi barikado. Vlakovodja Ambrožić je kamenje opazil in je dal voziti s polno paro, hoteč z lokomotivo razbiti kup kamenja. To se mu je posrečilo. Vlak je vozil čez kamenje, ne da bi trpel najmanjšo škodo. Roparji so bili poskriti v bližnjem gozdu in so željno čakali trenutka, da začno pleniti, ker pa je vlak vozil dalje, so zagnali divji krik in za-

čeli streljati v smer proti lokomotivi. Zadelo so vodjo Ambrožića, ki se je takoj zgrudil smrtno ranjen. Kurjač pa je imel toliko hladnokrvnosti, da je skočil k stroju in vodil vlak z največjo brzino še tri kilometra. Ko je minila nevarnost, ga je ustavil. Nato je prevzel vodstvo lokomotive železniški inženir in je srečno dovozil v Sarajevo. Ambrožić je med potjo umrl. Spremljevalci vlaka poročajo, da so videli osem napadalcev. Vsi so bili oblečeni v nove žandarske uniforme in so nosili dolge brade; eden izmed njih je imel na glavi italijansko čepico.

Nemški dolg v nemških markah. Med svetovno vojno in v letih po njej smo se navadili računati z visokimi števili in se nam milijoni in milijarde ne zde več tako ogromni kakor nekoč. Milijonar je danes tudi pri nas že vsak večji posestnik. Kljub temu pa nam odreka pamet, ko čitamo ogromna števila, s katerimi računajo sedaj v Nemčiji. Milijonu in milijardi se je pridružil že davno bilijon temu pa sledi sedaj tudi že bilijarda, to je milijon bilijonov. Kakšen kolos je to razumno komaj, ko pomislimo, da je že bilijon svota milijon milijonov. Nemški državni visoki dolg pa je znašal glasom poročila nemškega finančnega ministrstva dne 31. avgusta v nemških papirnatih markah 1 bilijardo ter 250 bilijonov, ali v številu izraženo 1.250.000.000.000.000 mark. To so res številke, da se človeku kar vrte v glavi.

Spomenik Judežu Iškarijotu. Svoječasno smo poročali, da nameravajo boljševiki postaviti v Svjačku ob Volgi spomenik Judežu Iškarijotu. »La Presse Associe« poroča sedaj, da se je te dni res vršilo na slovesen način odkritje tega spomenika, ki obsega ogromne dimenzije. Boljševiki v Svjačku so dolgo premišljevali komu bi postavili spomenik, Kajnu, Luciferju ali Judežu, nazadnje pa so se le odločili za Judeža.

Beda nemških učencev. Nikogar ni sedanja nemška katastrofa tako hudo zadela kakor učenjaka. Danes se v splošni krizi, ko vsakdo misli le na to, kako se bo prehranil, kako bo rešil golo življenje, nihče ne briže za znanost, najmanj pa še za znanstveno literaturo, ki niti ne najde založnika. Vseled tega se nahajajo nemški znanstveniki svetovnoznane kapacitete v silni bedi. Mnogo jih dobesedno strada in hira; tako da se je bati, da bodo lakote umrli. Ameriški listi poročajo, da so sedaj tamkajšnji učenjaki uvedli veliko rešilno akcijo ter zbirajo povsod prispevke za od-gladu umirajoče nemške učenjake.

Ameriška birokracija. Kako krčevito in dobesedno se Američani drže predpisov, dokazuje najbolj sledeči slučaj: Naseljevanje v Združenih državah Severne Amerike je kakor znano omejeno na gotovo število. Iz vsake države se sme na leto priseliti v Ameriko toliko in toliko ljudi. Število je razdeljeno na mesce. Ker bi se vedno več ljudi rado izselilo v Ameriko, kakor jih Amerika sprejme, izseljeniški parniki vedno tekmujejo, kateri bo početkom meseca prvi prispel v Ameriko ter tako spravil svoje pasajirje na kopno. Koncem avgusta letošnjega leta je krenil iz Havra tudi nek večji parobrod s poljskimi izseljenci proti Newyorku, da dospe tjakaj točno 1. septembra. Parnik je vozil z vso paro, da bo prvi, pri tem pa ni dovolj pazil na astronomično točen čas in tako se je zgodilo, da je parnik po newyorškem času došel v newyorško pristanišče že 15 minut pred 1. septembrom, torej 15 minut pred polnočjo 31. avgusta. Posledica tega je bila, da mu urad za priseljenice v pristanišču ni pustil izkrcati izseljencev, češ, da je število za avgust že popolneno, za september pa ne velja, ker je parnik prispel v Ameriko še v avgustu. — Parnik se je radi tega moral vrniti nazaj s svojimi potniki, ki so zaman napravili to veliko potovanje.

V gneči zadušeni. Liti poročajo iz Zabežja, da so bili minulo nedeljo pri izdaji voznih kart za parnik proti Beogradu v gneči zadušeni tri osebe. Vozne listke izdaje samo eden uradnik. Blagajna se odpre še le kratko pred odhodom parnika in se ni čuditi, če je tak naval zlasti ob nedeljah in praznikih, ko je povsod polno izletnikov.

Dardanele zopet turške. Zavezniki so izpraznili Carigrad in dne 11. tm. izročili Turkom zopet Dardanele in Čanak z vsomi utrdbam.

JDS.

Strankin sestanek v Slov. Bistrici obenem z občnim zborom tamošnje krajevne organizacije se je vršil v soboto 15. tm. v prostorih g. Novaka ob lepi udeležbi članov strankine organizacije. Predsedoval je g. dr. Pučnik, ki je tudi podal poročilo o delovanju stranke v mestu in okolici. V mestu stranka posveča posebno pozornost občinskemu gospodarstvu in je predvsem njena zasluga, da je gospodarstvo prešlo v dober tir. Zlasti se je trudila za elektrifikacijo Slov. Bistrice in je po neumornem prizadevanju g. župana in drugih naprednih članov občinskega odbora vprašanje baš v padnjem času v najugodnejšem stanju. Tudi se je strankina organizacija zanimala za zadeve v okrajnem zastopu in okr. šolsk. svetu, pa tudi raznim gospodarskim vprašanjem v okraju jo posvečala resno pozornost. Zborovalci so vzeli na znanje poročilo predsednika organizacije in o dobrih odborov poslovanje. Nato so bili izvoljeni v odbor gg. dr. Pučnik, Iv. Kolenč, J. Gumzej, Al. Pinter ml., Fr. Karbaš in Danijel Omeren. Za delegata v oblastno skupščino stranke je bil izvoljen dr. Pučnik. Oblastni tajnik V. Spindler je podal še poročilo o političnem položaju in o strankini organizaciji, kakor pa je zborovanje zaključilo.

Okrajne konferencie delegatov in upnikov JDS se pripravljajo in se bodo vršile v prihodnjih tednih za slovensko-bistriško-konjski, ptujsko-ormozski, celjsko-vrnanjski okraj. Tudi za druge okrajne se konferencie pripravljajo. Podrobne vesti objavimo.

Narodno gledališče.

Radi izredno velikega zanimanja, ki vlada letos za gledališki abonma, se čuti uprava primorano razpisati še red D. W. interesu vsakogar je, da se priglasi čim prej, da dobi mesto, ki mu je prikladno. Privatni uradniki uživajo sličen popust kot državni in komunalni, seveda če se priglasi v dovoljnem številu in preko svojih organizacij.

Sokolstvo.

o Telovadba starejšega članstva se vrši ob ponedeljkih in petkih ob 20. uri in pol v gimnazijski telovadnici. Prva telovadna ura danes. Vabimo vse starejše člane, osobito pa bivaše telovadca, da se tehi telovadnih ur redno udeležijo. — Zdravot. Nadzorni zbor Mariborskega Sokola.

o Telovadba naraščaja Sokolskega društva v Mariboru se vrši po naslednjem redu: moška deca 12—14 letna vsak torek in petek od 5.—6.30 ure; ženski naraščaj I. oddelek 14.—16. letno vsako sredo in soboto od 5.—6.30; ženski naraščaj II. oddelek 16.—18 letne vsak ponedeljek in četrtek od 5.—6., ženski naraščaj III. oddelek 16.—18 letne vsako sredo in soboto od 6.30—8.; moški naraščaj I. oddelek 14.—16 leten vsak torek in četrtek od 6.30—8.; moški naraščaj II. oddelek vsak ponedeljek in petek od 6.30—8. Vsi ti oddelki telovadijo v telovadnici meščanske šole, Krekova ulica. Telovadba moške dece pod 12. leti in ženske dece se bo določila in razglasila kakor hitro dobimo telovadnice na razpolago! Stariši! Posiljajte Vaše hčere in sinove v sokolske telovadnice, da si tam krepijo telo in duha, da se tam navzamejo zdravilni slovenski ideji Sokolstva in da postanejo pravi Slovani in Sokoli, ki bodo opora in ponos naša slovenske domovine. — Naraščajev. odsek Sokolskega društva v Mariboru.

Gospodarstvo.

g Produktne borze 15. sept. Novi Sad: pšenica baška 347, ječmen baški 260, oves baški 250, turščica baška 275, moka »0« 555, za kuhlo 490, krušara »5« 450, »6« 390.

g Hmelj. XVII. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 14. sept. 1923. Slabotno: napučenje — nekoliko cenice. — Zatec, OSR 14. sept. 1923. Mirno — cena nespremenjena 3000—3300 SK na 50 kg. NB: Kdor se naprej želi sprejemati brzojavna tržna poročila, se naj zgleda pri Hm. društvu.

Ne pozabite naročnine!

Mariborske vesti.

Maribor, 17. septembra 1923.

Hi men. Naš okrajni glavar dr. Sr. Lajnc se je danes 17. tm. poročil v Sv. Jakobu v Rožu z gospodično Gusti Kobentar iz znane narodne koroške rodbine. Poroki sta prisostvovala tudi naš konzul v Celovcu dr. V. Protič z rodbino in edini slovenski koroški deželni poslanec Lovrenc Poljanec.

Smrtna kosa. Danes je umrl g. Benedikt Furlani, železničar v pokoju, rojak iz Primorja. Pogreb se vrši v sredo, dne 19. tm. ob 17. uri. Bodi mu lahka zemljica slovenska. — Dne 16. tm. je umrla gđc. Julka Bensa. Pogreb se vrši v torek 18. tm. na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Shod stanovanjskih najemnikov. Društvo stanovanjskih najemnikov je sklicalo za minulo nedeljo dopoldne shod v Güzovo dvorano, ki pa je bil izredno slabo obiskani. Vse skritjem tarna nad stanovanjsko mizerijo, visoko najemnino itd., toda tam, kjer bi se bilo treba postaviti na branik svojih pravic, ni nikogar. Dasi šteje mariborsko društvo na papirju nad 1300 članov, se je udeležilo shoda komaj kakih 150 najemnikov in nekaj hišnih gospodarjev. Shoda, katerega je predsedoval g. Bahun, se je udeležil tudi zastopnik osrednjega društva stanovanjskih najemnikov iz Ljubljane g. Vencelj. Na shodu se je povdarjalo, da je društvo popolnoma nestransko in ima samo cilj, ščititi stanovanjske najemnike. Zastopnik osrednjega društva je poročal o dosedanjem delovanju, o intervencijah pri vladi in drugih merilih lokalnih društev predvsem zastopanje lokalnih interesov najemnikov. Pozival je navzoče, naj se strnejo v močno organizacijo, ki edina more doseči uspehe. Osrednje društvo stanovanjskih najemnikov bo zahtevalo od vlade, da se zakon o zaščiti najemnikov podaljša in izpolni, še da bodo sicer najemniki v kratkem izročeni milosti in nemilosti hišnih gospodarjev.

Šoden shod g. viteza Zagorčakega. Vitez Zagorški je za nedeljo dopoldne sklical v Gambriovo dvorano shod svoje neodvisne gospodarske stranke, zbirajočega deteta zadnjih volitev. Zbralo se je kakih 50 radovednežev, ki so pričakovali zopet obito zabavo, kakoršno so nudili vsi dosedanja shodi g. Zagorčakega. Tokrat pa je bil g. Zagorški ne navadno kratek. Prinašamo njegov »impozantni« govor v celoti: »Otvorjam shod. Sodrug! Ker danes ni miru, se shod ne more vršiti in Vas vabim za družitje. Pozdravljem! In g. Zagorški so jo odličili pri zadnjih vratih. Razočarani poslušalci so mu še zapeli »Zagorske zvonove«, s čemer je bil ta veličastni shod zaključen.

Nabirani dan »Ljudske knjižnice« se vrši dne 22. in 23. septembra, to je v soboto popoldne in v nedeljo cel dan. — Izposojevalske so vabljene, da pri nabiranju sodelujejo. On(e) ki dobivajo knjige zaštonj ali po znižani izposojnini, so dolžni sodelovati, sicer izgube te ugodnosti. Znači se bodo dobivali v soboto od 14. ure naprej in v nedeljo od 8. do 12. ure v knjižnici. (V slučaju dežja, pa se vrši nabiranje 22. in 30. sept.)

Trgovci in industrijanci se opozarjajo na sestanek, ki ga je sklical Trgovski gremij za torek dne 18. tm. ob 20. uri v gostino »Maribor« (hotel Kosovo) za nadi zvišanja blagovne tarife na naših železnicah, kjer se ima dogovoriti, v koliko je to zvišanje in kvar naši trgovini ter prehrani in industriji Slovenije. Trgovci in industrijanci, udeležite se v obilnem številu sestanka, katerega se udeleži tudi g. Mohorič od Trgovske zbornice.

Mladinski oddelek »Ljudske knjižnice« je zopet odprt od sobotah od 18. do 19. ure. Tudi sokolski naraščaj in deca se mora posluževati te izposojevalne ure.

Pisarna Slov. obrtnega društva v Mariboru oziroma pisarna aprovizacijske zadrage in razstavne odbora Industrijske vzorčne izložbe se je z današnjim dnem preselila v nove prostore na Grajskem trgu 1. (bivša »Dalmatinska klet«).

Obrtno gibanje. Kakor je razvidno iz oglasa, sta ustanovila dosedanja družbenika tvrdke Hochnegger in drug gg. Franjo Serger in Ferdo Delak v Ve-trinjski ulici št. 2 in 8 svojo lastno mi-rarsko delavnico in zalogo pohištva in so

čenj. občinstvu najtopleje priporočata. m Grajska klet. Vsaki torek, četrtek in soboto koncert polnoštevni. mar. žel. glasbenega društva »Drava«. Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Požar na glavni kolodvoru. Danes 17. tm. zjutraj okrog 4. ure je začel goreti na glavni kolodvoru pred carinarniškim skladiščem nezacarinjen vagon, naložen z različnim blagom, kakor perzijske preproge, rokavice, nogavice, električni material itd., določenim za carinjenje. Voz je bil še popolnoma zaprt, zalivke tako železniške kakor carinske popolnoma nepoškodovane, kakor so dosepele iz Avstrije. Kako je nastal ogenj, ki je izbruhnil v notranjosti, še ni pojasnjeno, sami pa se, da je bilo med električnim materialom kako gorivo. Pozvano gasilno društvo je ogenj pogasilo. Voz je na enem oglu pogorel. Skoraj polovica blaga je uničena, dočim je ostalo blago vsled polivanja z vodo pokvarjeno. Blago je bilo določeno za zagrebske, ljubljanske in mariborske trgovce.

Sport.

Kolesarska dirka krog Pohorja.

Prvenstvo Maribora. Zmagovalec Ivan Vesenjak, 5 h 39 m 45 s.

S pozornostjo pričakovana Kolesarska dirka okrog Pohorja, v kateri se je udeležilo prvenstvo Maribora, se je včeraj vršila v najlepšem redu in dela čast prirediteljem in dirkačem. Izgledalo je, da bo deževno vreme dirko precej oviralo, vendar je bil včerajšnji dan za prireditev najprimernejši. Česte so bile kakor nalašč za dirko, le tu pa tam so se dirkači pogrezali v blato.

Dirke se je udeležilo 17 dirkačev. Točno ob 7. uri zjutraj je bil na Tržaški cesti ob številni udeležbi občinstva start. Do poljčanskih hribov je bila vrsta dirkačev precej strnjena, od tam naprej pa je pričel boj za prvenstvo. Pred drugim poljskavskim bregom je moral Zuzič radi desekta izstopiti. Skozi Konjice je vozila skupina šestih kolesarjev, in kar sta sledila še dva, za njima pa je gasil blato Zuzič, ki je skušal zopet doseči prvenca. Strmi Florijanov hrib so vsi dirkači premagali na kolesih. Tukaj je bila pripravljena okrepčevalnica kolesarskega kluba Edelweiss. Z neizmerno naglico so nato drali dirkači proti Malinju. Kumer (Perun) je moral vsled defekta zaostati. Zuzič pa, ki je dohitel prvenca že za deset minut, se je neprosto voljno položil v cestni jarek. K sreči se ni občutneje poškodoval in je dirkal še nadaljnjih 60 km. V Slovenjgradu se je zaletel Benzik, ki se je dotlej krasno držal, v brzjavni drog. Pokvarjeno kolo in neprosto voljna kopel v cestni mlaki, s katerim je ta del proge gosto posejan, je bila posledica tega padca. Po polurni zamudi je hitel za ostalimi, ki so ga med tem pustili za seboj. Cesta od Dravograda do Maribora je bila krasna, le v spodnjem delu zopet precej mokra. Pri Marenbergu je imel Zuzič, ki se je med tem zopet precej približal prvim dirkačem, drugi defekt ter je vsled tega opustil nadaljno tekmovanje. Bračič, ki je do sem obdržal vodstvo, je moral vsled malega defekta zaostati, a je takoj nato hudo pritiskal za ostalimi. Tudi Plavčak je imel smolo, da se je zaletel v svojega prednika, in je vsled padca malo zaostal, a je takoj zopet dohitel čelo. Na cilju v Koroški cesti, kjer se je zbralo mnogo občinstva, so med sviranjem godbe pričakovali dirkače. Ob prvem signalu se je polastila zbrane množice velika vznemirjenost. Vse je nestrpno pričakovalo zmagovalca.

Skoraj vzporedno sta se bližala cilju Vesenjak in Plavčak. V zadnjem hipu se je posrečilo Vesenjaku par korakov pred znamenjem prehiteti svojega rivala ter prvemu dospeti na cilj. Dve sekundi pozneje je zdrčal skozi cilj Plavčak, ki je vsled padca pri Marenbergu zaostal. — Celotni izid dirke je bil sledeči: I. Ivan Vesenjak, (Del. kol. dr.) 5.39.45". II. Plavčak Anton (»Edelweiss«) 5.39.47". III. Fr. Nabergoj (»Perun«) 5.49.59". IV. Ernest Pahor (Perun), 6.7.25". V. Bračič Maks 6.16.17.25". VI. Valentin Roth (Perun) 6.20.40". VII. Ernest Kaiser 6.49. VIII. Hermann Benzik 6.56.17". IX. Franjo Kumer (Perun) 6.59.40". Anton Rosinovič (Perun) 7.12.

Doseženi čas, kakor ves potek te nade vse zanimive dike dokazuje, da je kolesarski šport v Mariboru na potu razvoja in napredka in je treba prirediteljem iskreno častitati.

Po dirki se je razvila po mestu povorka z godbo in zmagovalci na čelu, ki je odkorakala na Gambriov vrt, kjer je priredil kolesarski klub »Perun« na čast zmagovalec sportno veselico, na kateri so se razdelila darila.

—□—

POLNP. Danes v torek ob 20. uri seja v Grajski kleti.

ISSK »Maribor« : S. N. »Rapid« 1:1 (0:1). V okvirju olimpijskega dne odigrana prijateljska tekma je prekašala prvenstveno po temperamentu in napestosti. Nudila se je lepa igra z obeh strani. Prvi polčas je »Rapid« bil v premoči, ki je tudi bil zelo ojačen, medtem ko je »Maribor« prevzel inicijativo v drugem polčasu v roke, vkljub nekaterim rezervam. Slabo so pa bili razpoloženi krileci obeh nasprotnikov, posebno pa Mariborovi. Pri »Rapidu« se je ugodno izjemal od ostalih Baumgartner. Sodnik g. Nemec.

Olimpijski dan v Mariboru je minulo nedeljo zainteresiral mnogobrojno občinstvo, posebno stafetni tek skozi mesto je vzbujal po celotni progi veliko pozornost. Kakor smo doznali, pripade iz mariborskih prireditev okoli 5.000 kron čistega dobička jugoslovanskemu olimpijskemu fondu.

Stafetni tek skozi Maribor. Pri nedeljski stafeti si je ISSK »Maribor« zagotovil zmago, vkljub temu, da nastopi samo z eno stafeto (!) V poslednji etapi je v lepem stilu Skrabar premagal difference proti »Rapidu« ter po ostrem boju za prsa pretekel Pirkmajera od »Rapida«, čas 2 minuti 6 sekund! Drugi sledi za desetinko sekunde. Lahkoatletična tekmovanja. Tek na 100 m prvi Lenassi (Maribor) 12 sek., drugi Glazer (Maribor), tretji Sicherer (Rapid). Skok v daljino prvi Simončič (Maribor) 5.52 m, drugi Lenassi (Maribor) 5.34 m, tretji Vodeš (Maribor) 5 m. Metanje krogle prvi Barlovič (Rapid) 8.87 m, drugi Sicherer (Rapid) 8.10 m, tretji Vagner (Maribor) 8.05 m. Tek na 1500 m prvi Birg-mayer (Rapid) 4:56, drugi Bergant (Maribor) 5 min. tretji Tomašič (Rapid). — Pripomniti bi bilo, da sama organizacija nikakor ni zadovoljila, ter se pričakuje prihodnjič resnejšo izpeljavo.

SK Svojda (Maribor): SK Ptuj 3:1 (0:0). V Ptuju odigrana prvenstvena tekma je normalno potekla, samo delegirani sodnik ni nastopil. Bržkone tudi kompliment — hvaležni »ptujski publik«.

Porotno sodišče.

Maribor, 17. septembra.

Rop na Pohorju.

Letošnje jesensko porotno zasedanje je otvoril drzen rop na Pohorju, ki ga je izvršil dne 15. avgusta tl. Franc Beronek, 17-letni samski hlapec v hoškem Pohorju. Obtoženec je nezakonski sin in je služil pri kmetih za pastirja in nazadnje za hlapca pri Antonu Domadeniku, za kar je dobival le hrano in obleko. Plačila v denarju ni imel. Bil je radi tatvine že trikrat predkaznovan, vendar ga to ni streznilo. Pohlep po denarju ga je zapeljal tako daleč, da je v gozdu nad Bolferkom na Pohorju napadel 15-letno E-mo Lierzerjevo ter ji strgal z roke zlato zapestno uro. Plen je zakopal v gozdu. Sprva je dejanje odločno tajil, ko pa ga je napadena spoznala kot storilca, je priznal ter pokazal mesto, kjer je uro zakopal. Pravi, da je teg dne izpil pol litra jabolčnika in je bil zato zelo razburjen. Porotniki so stavljena vprašanja potrdili in je bil Beronek obsojen na 1 in pol leta ječe.

Vlom v Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru.

Čitateljem, bo še gotovo v spominu vlom, ki je bil izvršen v noči od 29. na 30. julija tl. v Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru v Stolni ulici 6. Dejanja je bil najprej osumljen posojilnični sluga, pozneje pa se je izkazalo, da sta prava storilca ključavničar južne železnice Vid Kristofič in delavec Alojzij Gašparič. Gašparič je bil znan s prejšnjim sluzom, ki je pred meseci umrl in

je potom njega spoznal vse hranilnične prostore. Na ta način je tudi dobil odtise ključev od zadnjih vrat in od blagajne, ključ pa mu je napravil ključavničar Kristofič. Ko je sluga umrl, sta sklenila, da s pomočjo teh ključev vlomita v hranilnico. Rečeno — storjeno. Vlom je izvršil Kristofič sam, plen pa, 7000 D v gotovini sta si razdelila. Zlatino in srebrnino, ki jo je našel v blagajni in ki jo zvedenci cene na 253.000 kron, je zakopal v Betnavskem gozdu. Obsojena sta bila Kristofič na 2 in Gašparič na 2 leti težke ječe.

Zanimivosti.

Poljub nekoč in sedaj.

V starih časih je bilo bolj nevarno krasti poljubke, kakor dandanes. Taka tatvina ni bila samo greh pred Bogom in ljudmi, ampak tudi kazenski prestop, ki se je jako strogo kaznoval. Nek rimski zgodovinar pripoveduje o takem slučaju za časa papeža Siksta V., ki je bil posebno strog. Papež je v tem pogledu ščitil tudi najnižje sloje, ki v tistih časih niso pživali enakopravnosti. Neka služkinja je bila nekoč o polnoči poslana v mesto. Na potu jo je dohitel nek telesni stražnik nekega rimskega plemiča. Ugasnil ji je luč ter ji v temi ukradel poljubček. Dekle je seveda na ves glas vpilo in tako so bili na zločin opozorjeni tudi drugi ljudje. Za stvar je zvedel tudi sam papež. Poklical je k sebi mestnega prefekta ter ga karal, zakaj ni krivca izsledil in po predpisih kaznoval. To je dalo povod takojšnjemu zasledovanju. Res so zločinca kmalu izsledili. Kazen je bila zelo stroga. Poljali so ga po vsej ulici, v kateri je ukradel poljub ter ga med potomi pretepali. Meščanstvo je kaznen seveda odobravalo ter samo pomagalo pretepati. — Kako bi neki bilo, če bi tudi danes uvedli take kazni...

Razbojniška romantika v mestu Pulju.

Italijanski listi poročajo, da se je v mestu Pulju (Pola) v Istri pojavil razbojnik Kolarič (Collarig), ki je sredi Pulja ubil iz maščevanja karabinierja Constaltera ter storil več drugih nasilnih dejanj. Oblasti mu niso mogle do živga. Mož jim je začel silno kljubovati. Vsi karabinierji so bili na lovu na njim, a zdajci se je čulo iz tega ali onega dela mesta, da je ob belem dnevu in v puljski ulici oropal kako žensko. Kolarič je bil tako drzen, da je šel na stanovanje glavnega urednika puljskega lista »L'Azione« in mu je dal intervju o svojih junaških dejanjih. Povedal je, da se mu godi dobro in da srčno pozdravlja vse karabinierje in policaje. Zadnje dni je pisal načelniku puljske policije pismo, v katerem sporoča, da bo ubil še nekoliko karabinierjev, ker ima z njimi obračun še izza časa, ko so ga preganjali, ker je bil komunist in član rdeče garde. Takoj nato je policija izvedela, da se mudi pri nekem prijatelju v bližini Pulja. Poslala je bila četo vojaštva, ki je dotično hišo obklopile. Toda bistroumni Kolarič je ob pravem času opazil, kaj se pripravlja in je ubežal. Med begom bi ga bil skoraj ujel nek redar, a Kolarič je začel nanj streljati, kar je redarja tako zmedlo, da ga je pustil bežati. Prebivalce dotične hiše so zaprli, Kolariča pa še danes nimajo.

Obiave.

Š Abiturijentom! J. n. a. društvo »Jadrani« opozarja tovariše abiturijente, ki se nameravajo upisati na univerzo, da daje tajništvo vsem tovarišem naprednega mišljenja informacije o študiju na tu in inozemskih univerzah, o posameznih fakultetah, o življenjskih razmerah in o vsem, kar zanima in kar je potreba vedeti novineu o vstopu na univerzo in pri izbiri študija. Tajništvo se nahaja v lastnem društvenem domu Tomasova ul. št. 3 v Ljubljani. Tajnik posluje vsak dan od 11. do 12. ure dopold. Informacije se izdajejo ustmeno ali pisмено.

Š Stenografski tečaj priredi ravnateljstvo državne trgovske šole v Mariboru v slučaju, da se prijavi primerno število udeležencev. Pouk bi se vršil v večernih urah v prostorih trgovske šole in bi trajal približno štiri mesece. Ukovi-na je zelo majhna. Priglasje sprejema ravnateljstvo šole do 30. septembra vsak dan od 11. do 12. uri. (Cefova ulica 9-11)

§ Instrukcije za višjo in nižjo gimnazijo daje revni osmošolec. Naslov pove iz prijaznosti uprava »Taborac«.

§ Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru sklicuje dne 18. tm. ob 20. uri v društvenem lokalu sestanek vsega članstva. Dnevni red: Prireditve. Udeležba obvezna. — Odbor.

§ Zahvala. P. n. veselica odbora delavstva glinarje g. dr. Irgoliča na Jesenici in opekarne g. dr. Pipuša v Račah sta mi izročila od prirejenih veselice z dne 8. septembra in 19. avgusta tl. prebitek in sicer prvi 200 D, drugi pa 312,50 D za nakup učnih knjig revnim učencem trirazredne osnovne šole v Račah. Podpisani izrekam imenovanim za blagotnostno naklonjenost revni šolski mladini v Račah najtoplejšo zahvalo, Rače 15. sept. Iv. Mohorko, nadučitelj.

§ Zdravnik g. dr. Lj. Jenko v Ptuj je pričel s 15. tm. zopet redno ordinirati.

§ Sestanek podsekcije trgovcev z premogom in lesom se vrši v sredo ob 7. uri pop. v Narodnem domu. Važne stavovske zadeve. Obisk obvezen.

§ Dramski odsek Jug. Matice v Mariboru vabi vse svoje člane k prvi bralni vaji, ki se vrši v ponedeljek dne 17. tm. ob 20. uri zvečer v pisarni Jugoslov. Matice. Prijavijo se lahko še novi člani.

§ Tajništvo sekcije trgovcev z lesom in premogom deluje vsaki petek od 6. do 7. ure pop. v prostorih trg. gremija.

§ I. Mariborski bioskop. V ponedeljek, torek in sredo se predvaja velikanski pustolovni film »Misterijozna tmina«, ki je vzbujal po vseh mestih največjo pozornost. V filmu sodelujejo najodličnejši kino-igranci.

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Mala oznanila.

Tražimo večju livado (tovornik) za jesensku pašo u okolici Maribora u najam. Ponude na Božidara Jovanovića, Maribor, Aleksandrova c. 25. 2018 3-2

Lahek luksuz-avto, znamka »Puch«, 2 cilindra, 2 sedeža, takoj ceno na prodaj. Pojasnila: Krčevina št. 160, kjer je tudi avto na ogled. 1987

Djak se sprejme takoj na stanovanje in hrano. Naslov v upravnstvu. 2011 2-2

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Mala oznanila.

Sotrudnike, sposobne za informacijske in posredovalne posle, za večje socialno in trgovsko podjetje, dobe postranski zaslužek eventualno stalno mesto. Samo pisarne ponudbe pod »Informator« na »Mar Stan«, Maribor, Rotovski trg 1. 1996 3-3

Sprejme se takoj knjigovodjo ali knjigovodkinjo. J. Pošinger, Lajtersperk štev. 63. 2003 3-2

Išče se boljša kuharica za oficirsko menažo inženjerske podoficirske šole s 1. oktobrom. Zglasiti se je v kasarni Kralja Petra. 2026 3-1

Učenka meščanske šole, močna in zdrava, išče mesto vaje v modni, manufakturni, konfekcijski ali tudi drugi trgovini. J. Pačko, Budina-Ptuj. 2024

Dermatolog primarij dr. Hugon Robič zopet ordinira. 2014

Soba s hrano za malega dijaka iz premožnejše rodbine se odda. Vprašati v Stolni ul. 1, I. nadst. desno (Spinler). 5-5

Dijak se sprejme na stanovanje. Električna luč. Naslov se izve v upravi. 2025 2-1

Raznovrstno mehanično orodje kakor tudi različni stroji se prodajajo ta teden na Tržaski cesti 16. 2032 4-1

Šivalni stroj »Singer«, 15 kg žime, omare trdi les, pisalna miza, predsonna stena, postelje in dr. na prodaj. Vprašati se: Rotovski trg 8, I. nadst. levo. 2029

Vedno prihajajo novitete v modni trgovini B. Veselinovič in Komp., Maribor, Gosposka ulica 26. 1932 10-4

Vsegamogočni je dne 16. septembra poklical k sebi našo ljubljeno

JULKO.

Pogreb se vrši v torek dne 18. septembra na pokopališču v Pobrežju.

2031 Žalujoča družina Bensa

S potrjim srcem javljam vsem znancem tužno vest, da je Vsemogočni poklical našega preljubljenega očeta

Benedikta Furlan

železničarja v pokoju

po dolgem mukopolnem trpljenju in previden s tolažili sv. vere v 60. letu starosti v ponedeljek ob 9. uri v boljšo bodočnost.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v sredo 19. t. m. ob 17. (5.) uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

2033 Žalujoči ostali.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Novo!

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, hrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Otvoritev nove zaloge pohištva lastnih izdelkov

po konkurenčnih cenah. Za solidnost se jamči.

Prost ogled! Šerker in drug, Maribor, Vetriniska ul. 2. Prost ogled!

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Roslovenila: Rosandra.

(Dalje).

(54)

»Kar sva govorila, je sklenjeno in jaz ne umaknem svoje besede. — Ali ker že ravno tako trdite, moram pripomniti, da bi bil pri najmanjšem poskusu bega prisiljen pognati vam sabljo v telo. — In to bi mi bilo res hudo, — umoriti vas bi skoraj ne mogel, ker ste mi res velesimpatični! A lahko sem miren, odtod se ne pobegnem, — to je pretežko!«

Častnika se nista več dotaknila tega pogovora niti z besedico. — Še bolj tesno je postalo njiju prijateljstvo. — To pa ni branilo d'Assasu, da ne bi zmiraj in zopet mislil na kak pripomoček za beg, njegov prijatelj stražnik pa ga je tudi vedno bolj pazljivo nadziral. —

Nekega dne je d'Assas prišel k jetniku z novico, da ga v par dneh nadomesti drug častnik v straži in sicer baron di Marçay, kateri je bil skrajno zvit, pri tem pa hinavsko priliznjen. — Naj mu d'Assas preveč ne zaupa, naj se ga boji kot luge. — Potem pa je prijateljski pristaval:

»In sedaj, dragi prijatelj, ako vam lahko s čem ustrezem, razpolagajte z menoj!«

D'Assas je zopet le zaprosil, naj obvesti de Saint Germaina, kje je zaprt. Prijatelj mu je obljubil, da bo to še tekom dneva poskrbel. —

Niti sam ni vedel, kakše pomoči pravzaprav pričakuje od prijatelja Saint Germaina, ali brez posebnega vzroka se je čutil pomirjenega, ko je bil gotov, da bo grof zvedel za njegovo ječo, — zakaj in kako so ga zaprli. —

XV.
Robec.

Vsi ti prizori, ki jih slikamo, so se godili na različnih krajih, — prisiljeni smo tedaj, da jim sledimo korak za korakom, — iz kraja v kraj. — Slediti moramo različnim predstavljalcem pa opazovati njih dejanja, ki so, čeprav se zdijo nevezana in vsako samo zase, — v ozki zvezi med seboj. — Čitatelj se bo o tem prepričal, ako nam tudi nadalje sledi. —

Vrnimo se tedaj v hišo v uličico des Reservoirs. —

Bilo je prav onega dne, ko so Crebilona tako speljali na led, kakor je znal pač le imenitni režiser gospod Jakob. —

Služabnik Lubin je pospravil vitezove stvari, ker je ta kar naglo zapustil svoje bivališče v paviljonu, ter začel obhajevati hišico za drevesi. — Zvest svoji dolžnosti je seveda dobro preiskoval in pospravil, pri tem pa naletel na mal batistast robček, ki je bil še delikatno s cedrovimi parfumi napolnjen. —

Od onega dne, ko se je tako bedasto zblebetal, kar bi ga bilo lahko kaj drugo stalo, je toliko bolj vestno in zvesto služil svojemu gospodarju, češ da popravi popolnoma svoj pregrešek, kar se mu ni še posrečilo s takojšnjim obvestilom. — Lubin si je zaprisel, da bo od slej vedno natančen in previden, da se gospodar ne bo imel pritoževati. —

Morda bi svoji najdbi ne pripisal prevelikega pomena, ali v hipu, ko ga je našel, mu je strašila duh in um bojazen pred gospodarjevo jezo, pa se mu tudi ta malenkostni slučaj ni zadel važen in resen. —

Najdba robea, — ki se je razlikoval od vitezovih, — ga je spravila v globoko premišljevanje. — Zaključil je, da običje gospodarja. — Pa ker se mu je prvič tako dobro posrečilo, se je odločil hitro tudi s to najdenino k gospodu Jakobu, — ker edino to se mu je zdelo pametno in dobro. —

Ko je gospod Jakob prevzel robec pa

najditelja zahvalil in ga odslovil, — je jel premotrivati slučaj robčka, katerega je hitro spoznal za enega izmed onih, katere je on kupil z opremo za Julijeto Becu, poznejšo grofico du Barry. —

Izpraševanje uma in premetenosti je trajalo nekaj časa, dokler ni slednjič prišel do sklepa: —

Robček je bil od grofice, — to je dobro spoznal. — Izven tega je za spoznanje imel celo grofičine črke z grofovsko kruno pa imel še malo cedratega parfuma, katerega je bil tudi on podaril Julijeti. — On sam je nasvetoval grofici tako dišilo, ki je ravno odgovarjalo tedanjemu okusu kralja. —

Ali zakaj, kako, po kakih naključjih se je nahajal ta robec v d'Assasovih rečeh? —

Gospod Jakob je bil globok mislec. — On je vedel, da ni ničesar tako zdrobljivega, ob jednem tako močnega, tako romantičnega pa tako nerazumljivega, kot je žensko srce. — Vedel je tudi predobro, da lahko malo peščeno zrno zvrne celo palačo, ki se zdi da stoji na močnih temeljih. — Vsled tega je že od davno opazoval vse, ničesar pustil nepremišljenega, ali pa zavrgel, češ, da nima vrednosti ali pomena. —

V razmerju Julijete Becu, ki je skušala s premetenimi zvijačami pridobiti si kraljevo srce, bi bila najbolj blazna, najbolj velika bedastoča misliti, da je ona energična, samozavestna, ponosna ženska morda pripravljena tvegati svojo pozicijo, ki je bila dokaj zavirljiva, — pa potegniti s seboj v tak padec še vse druge, ki so jo posilili na višje mesto — in to le vsled svoje morebitne ljubezni do mladega, lenega — ali priproste ga, brezpomembnega častnika. —

Bolj kot se mu je vse to zdelo blazno in nemogoče, bolj se je jel vdajati verjetnosti do gorostasnosti. —

Kajti drugače kako naj si tolmači pričujočnost malega robčka med opravo viteza d'Assas, ki jo sploh še poznal ni. —

Julijeta Becu, grofica du Barry. — o

na ki je bila na višku v gotovem pričakovanju, da jo kralj javno priporoči prijateljico, — ta Julijeta Becu je bila zaljubljena — to bi on prisegel — v koga — v nič manj, kot v viteza d'Assas. —

Julijeta se je torej podala k vitezu? —

Kedaj, kako? — Zakaj? — To vse ni bilo največje važnosti, glavno in najbolj važno je bilo, da je izvedel, da obstoja resna, opasna nevarnost za vitezove naklepe in načrte, da je ona ženska — kateri je moral pripoznati nenavadno energijo in inteligenco — istotako kot drugi podvržena bedastoči ljubezni, ki bi pa v njegovem slučaju imela lahko neprevidne strašne posledice. — Treba jo je bilo tedaj ustaviti za vsako ceno, — ne pustiti ji naprej po nevarni poti pogube in pogina. —

Ali se pa vendarle moti? — On bi bil prisegel, da ne! —

Previdnost je tedaj svetlovala, da se najprej prepriča, ako so njegova domnevanja resnična, — odgovarjajoča stanju zadeve, potem pa bi bil lahko še skusil, da se reši in da v okoliščini nastopi prave jezove, ki ga rešijo, pogube. —

Gospod Jakob je tedaj pustil poklicati grofa du Barry ter prišlecu govoriti:

»Dragi grof, vi se pečate precej v vitezu d'Assas, — lahko mi torej razložite, kje je vitez zaprt, oziroma kako varnostne naredbe so tamkaj, da se prepreči ubeg jetnikov iz grada. — Vi to pač veste?«

Du Barry je obstal pri teli besedah svojega strahovitega gospodarja, ki ga je že imel med premagano množico podložnikov, pa se spraveval, kam pravzaprav merijo te besede, ta vprašanja. —

Gospod Jakob je opazil grozo, ki je popadla du Barryja in nevoljno je zmajal z glavo ter stozje povdaril:

»Ne iščite v mojih besedah več kaj. Kor njih pravi vsakdanji pomen in odgovorite mi natančno.«

(Dalje prihodnjič.)